

משנה מעשרות פרק ה

Mishnah Ma'aserot, chapter 5

(1) One who uproots seedlings from his field and replants them [in a different area] within his field [in order for them to grow larger there] is exempt from tithing [even if they were brought into the house previously, since their preparation has not yet been completed]. If he bought them while they were still in the ground, he is exempt [because a sale fixes liability only on detached produce]. If he gathered them [i.e., young seedlings] in order to send them to his friend [since its preparation is not complete], he is exempt. Rabbi Elazar the son of Azariah says: If their like are selling in the market [they are considered substantial and complete and thus] they are liable to be tithed [the *halachah* does not follow this view].

(2) One who uproots turnips and radishes from his field and replants them elsewhere in his field for the purpose of producing seeds, is liable to tithe them [before replanting], since [the seeds which will be produced are inedible they are not tithed, thus] this uprooting is their **threshing floor** [i.e., their completion]. If onions take root [on the earth of the ground] in an upper storey, they [are now considered attached only regarding the laws of impurity (see Leviticus 11:37) and] become pure of defilement [however, regarding laws of tithes or *shemittah* they are still considered as detached]. However, if a pile caved in upon it and the leaves are uncovered [in the manner which they grow naturally, though they are

רבנו עובדיה מברטנורא

א העוקר שתלים: נטיעות אחר שצמחו וגדלו קצת עוקרין אותן ושותלין אותם במקום אחר והם מתעבים ומתרחבים ומתגדלין שם. **פטור:** אפילו ראו פני הבית, מפני שעדיין לא נגמרה מלאכתן. **לקח במחובר לקרקע:** הקונה פירות כשהן מחוברין פטור, שאין המקח קובע למעשר אלא בקונה בתלוש לא במחובר. **לקט:** שתילין לשלוח לחברו, פטור. **אם יש כיוצא בהם נמכרים בשוק:** חשיבי כאילו נגמרה מלאכתן. ואין הלכה כרבי אלעזר בן עזריה. **ב נוטע בתוך שלו לזרע:** [שיתבשל] בהם הזרע במקום נטיעתן. **מפני שהוא גרנן:** עקירתן הוא גרנן, שאין להם גורן אחר להתחייב במעשר, דורען פטור מן המעשר, דכתיב (ויקרא כו) מזרע הארץ, ולא כל זרע, פרט לזרעוני גינה שאינן נאכלין, ונמצא שנגמרה מלאכתן ואסור לנטען עד שיעשר. **טהרו מלטמא:** דכורעין דמו, והתורה ריבתה בטהרת זרעים דכתיב (שם יא) על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא. אבל לכל

in the upper storey], they are regarded as if planted in a field [and are considered attached regarding all laws].

(3) One may not sell his fruit [even land which contains fruit] after the tithing season has arrived (see above 1:2) to one who is not trusted regarding tithes. Nor during *shemittah* [may one sell produce] to one who is not trusted to keep the laws of *shemittah*. [This is based on the prohibition of placing a stumbling block before a blind person (see Leviticus 19:14).] And if some of his produce have ripened [and reached the tithing season and others have not, he keeps the ripened [produce] for himself and may sell the rest.

(4) One may not sell his straw [in which there still was remaining some kernels of wheat], his olive peat, nor his grape dregs, to one who is not trusted regarding tithes, whose intent is to [further] extract [the kernels, or] the juice from them. If he [the one who purchased them] did extract [kernels or juice] from them, he is liable to tithes, but is exempt from *terumah*. [The reason being is] because when one sets aside *terumah*, he has in mind the fragments and that which is on the sides and inside the straw [and so, too, one standing by the olive press, regarding olives, and by the wine press, regarding grapes, has in mind whatever is in the olive press, or wine pit, including the peat and dregs].

(5) If one purchased a field [from a gentile] in Syria [which was captured by King David before he captured all of Israel proper, and thus is considered to be similar

רבנו עובדיה מברטנורא

שאר מילי בתלושין דמו, ובחזקתן הן למעשר ולשביעית ואפילו לטהרת טומאה, דוקא השרישו בעליה שיש תחתיהן עפר המעזיבה, אבל השרישו בקופה בתלושים דמו אף לענין טומאה. והן מגולין: העלין שלהן, כדרך גדילתן. כנטועים בשדה דמו, והתולש מהן בשבת חייב, וחייבין בשביעית, ובמעשרות. **ג לא ימכור אדם פירותיו וכו'**: דקעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול (שם יט). **ואם בכרו**: אם יש בהן בכורות שהגיעו לעונת המעשרות והשאר לא הגיע, נוטלין ומוכר את השאר. **ד תבנו**: שיבולין שנידושו, ופעמים נשאר בהן חטין. **גפתו**: פסולת של זיתים. **זגיו**: פסולת של ענבים. **להוציא מהן משקין**: אגפתו וחגיו קאי. **על הקטועין**: שיבולות קטועות שלא נידושו. **ועל הצדדין**: צדי הכרי. וכן התורם בבור, בלבו על מה שבחרצנים ועל מה שבזגין. והתורם בבית הבר, בלבו על

to Israel regarding some laws, e.g., owning land there obligates tithing and is subject to the laws of *shemittah*, but not regarding others, e.g., buying produce there from a gentile does not obligate, nor is subject to ... therefore, if he purchased the field] before the season of tithing then [since he is the owner when it reaches the season] he

is liable [to tithe], but if [he bought it] after the season for tithing, [since it belonged to the gentile at the time of liability] he is exempt and may harvest in the usual manner [however, he may not hire workers, lest he work other fields which were his at the time of liability]. Rabbi Yehudah [is not concerned regarding other fields and] says: He may hire workers to harvest. Rabban Shimon ben Gamliel said: [When do we say that if he bought the field before the season of tithing then he is liable] this is only if he actually bought the land, if, however, he [only bought the produce still attached and growing on the land, but] did not buy the actual land, though it was before the tithing season, he is exempt. Rabbi says: [Even if he bought the land after it had reached the tithing season, this does not totally exempt him, rather,] he must tithe according to the calculation [of that which grew afterwards, while it was in his possession].

(6) One who makes mead-wine by pouring water by measure [i.e., he poured three jugs of water] on grape sediment [which were not tithed], and finds afterwards

רבנו עובדיה מברטנורא

מה שבתוך הגפת. ה' הלוקח שדה ירק: מן הנכרי. בסוריא: הם ארצות שכבש דוד כגון דמשק וארם נהרים וארם צובה, ובמקצת דברים עשאוּם כארץ ישראל ובמקצתן לא. אם עד שלא בא לעונת המעשרות חייב: הואיל ובשעה שבאים לידי חיוב ברשותו של ישראל הם, אבל אם הגיע עת החיוב ברשות הנכרי פטור, דלדבר זה עשו טוריא כביבוש יחיד ולאו שמייה כביבוש. ולוקט כדרכו: ופטור מלעשר אף מה שנוסף ברשותו, אבל פועלים לא ישכור דחיישין דילמא אתי למעבד הכי אף בשדה שלקח עד שלא בא לעונת המעשרות. ור' יהודה לא גזר. פטור: כיון שאין לו בגוף הקרקע כלום. רבי אומר אף לפי חשבון: אמילתיה דתנא קמא קאי, והכי קאמר, כי היכי דמחייב אם לקח עד שלא בא לעונת המעשרות לעשר על הכל הכי נמי מחייב אם הגיע לעונת המעשרות לעשר לפי חשבון שניתוסף ברשותו, כגון אם הביאו שלישי ביד הנכרי, חייב לעשר על שני שלישים שניתוספו ברשותו והלכה כרבן שמעון בן גמליאל. ו המתמוד: הנותן מים בחרצין ובזגין או בשמרים נקרא מתמוד. והכא מיירי בנותן מים בשמרים דוקא. ומצא כרי מרתו: לאו דוקא כדי מרתו, דאפילו נתן שלש כדות של מים ומצא שלש וחצי, פטור, עד שיתן שלש ומצא ארבע. פטור: ואף על גב דשמרים

[approximately] the same quantity [of mead-wine, i.e., three and a half jugs, since the sediment only imparted minor flavor (see Rabbi Akiva Eiger) this ratio is not considered wine (see Bava Batra 96b) and], he is exempt from giving tithes [however, if he finds four jugs he must tithe, since the additional jug is wine which was

mixed with three jugs of water is a ratio which is considered wine]. Rabbi Yehudah [holds that even where he poured three and three and a half came out] he is obligated [to tithe. He maintains that the sediment could have absorbed some of the water and exuded juice in its place. Thus, even if he finds three and a half jugs, it is possible that there was a full jug of wine and two and a half of water, an acceptable ratio for wine]. If, however, he finds more than the same quantity [i.e., he poured three jugs of water and four jugs of mead came out, he must tithe, and if he decides so] he may [also] set aside for it in another place in proportion [to the ratio of the actual wine, i.e., he may set aside from untithed wine enough tithes for one jug].

(7) Ant holes that remained overnight near a pile of grain which was liable to tithes [its preparation having been completed]; [the grain therein] are also liable since it is obvious that the ants were taking it from the completed produce.

(8) Baal-bekhi garlic and onions from Rikpa, Kikilian beans and Egyptian lentils, Rabbi Meir says: Also colocasia cabbage, Rabbi Yose says: Also wild lentils, [since they grow wild and are not cultivated in gardens] are exempt from tithes and may be bought from anyone [even those who are not trustworthy] on

רבנו עובדיה מברטנורא

יהבי בהו טעם, פטור, דטעם שמרים של טבל לא חשיב טעם גמור, אלא קיודא בעלמא. **רבי יהודה מחייב:** דסבר אי אפשר שיצאו כל המים לחוץ, אלא נשאר חצי כד של מים בתוך השמרים ונמצא שאלו השלש כדות וחצי שיצאו יש בהן כד אחת של יין ושתיים וחצי מים, והווי כיון מזוג שכן דרך מזיגת היין. ואין הלכה כרבי יהודה. **מצא יותר מכרי מרתו:** והוא, דרמא תלתא ואשכח ארבעה. **מוציא עליו ממקום אחר:** אף ממקום אחר, כלומר, לא מיבעיא מיניה וביה דשרי אלא אף ממקום אחר יכול לעשר לפי חשבון היתר על מרתו. **ז שלנו:** לינת לילה. **הערימה החייבת:** הכרי שנתחייב במעשר, כההיא דתנן בפרק קמא ואם אינו ממרח משיעמיד ערימה. **ח שום בעלי בכי:** שום חריף שהאוכלו בוכה ועיניו זולגות דמעוה. ולי נראה שום הגדל בהר הלבנון, שכן בערבי קורין ללבנון בע"ל. **רכפא:** שם מקום. **גריסין הקילקין:** גריסין של פול הבאים מן הקילקי, שם מקום. והן מרובעות

shemittah. The upper seed-pods of the arum, the seeds of leek, the seed of onions, the seed of turnips and radishes and other seeds of garden plants which are not eaten, are exempt from tithes and may be bought from anyone on *shemittah*. And even if they were planted from *terumah* stock, they still may be eaten [even by non-priests, because the law that, that which grows from *terumah*, is *terumah*, applies only where the stock is also edible].

רבנו עובדיה מברטנורא

כדתנן בנגעים כגריס הקילקי המרובע. **וערשים המצריית:** ראשון אחד חד. והמינין הללו כולם הם מדבריות וחזקתן מן ההפקר לפי שאינן נורעים בגינה לפיכך פטורים מן המעשרות. **אף הקורקס:** בערבי קלקא"ס, והוא מין ממיני הכרוב. **הקוטנים:** ממיני העדשים. והלכה כסתם משנה. **ונלקחים מכל אדם:** אף מן החשודים למכור פירות שביעית. **זרע הלוח העליון:** אני שמעתי הלוח השוטה. אבל זרע הלוח הפקח חייב. ורמב"ם פירש שהמשנה מסורסת, זרע העליון של לוף, ולוף הוא ממיני הבצלים. **שאף על פי שאביהן תרומה:** אף על פי שאחד מכל אלו זרעוני גינה שאינם נאכלים הן תרומה, וזרען, הרי הגידולים נאכלין. ולא אמרינן גידולי תרומה תרומה אלא כשהזרע הזרוע הוא מדברים הראויין לאכילה. **שאביהן:** הזרע, שהוא אב למה שגדל ממנו.